

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060302

DOM
2015-06-22
Stockholm

Mål nr
M 1275-15

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2015-01-20 i mål nr M 2630-14, se bilaga

KLAGANDE

Gothia Vind 10 AB

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

2. D B

3. P T

SAKEN

Slutliga villkor för vindkraftanläggning på fastigheten X m.fl. i Åmåls kommun; nu fråga om klagorätt

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen upphäver mark- och miljödomstolens dom och avvisar D Bs och P Ts överklaganden av Länsstyrelsens i Västra Götalands län, Miljöprövningsdelegationen, beslut den 4 juni 2014, dnr 551-6958-2014.

Dok.Id 1213341

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Gothia Vind 10 AB (Bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa Länsstyrelsens i Västra Götalands län, Miljöprövningsdelegationen, (länsstyrelsen) beslut. Bolaget har vidare begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska pröva om D B och P T har haft rätt att klaga i målet.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har medgett bifall till Bolagets yrkande.

D B och P T har motsatt sig ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har bl.a. anfört att D B och P T bor på ett relativt stort avstånd till den planerade vindkraftparken (drygt 10 km respektive drygt 12 km) och har ifrågasatt om de har talerätt i målet.

D B har förklarat att han företräder ett antal personer som bor i vindkraftverkens närhet och har gett in fullmakter för dessa. Beträffande frågan om klagorätt har han i övrigt anfört i huvudsak följande. Det är riktigt att han inte bor i vindkraftverkens omedelbara närhet. Av Århuskonventionen följer dock skyldigheter och rättigheter för medborgarna. Han har genom sitt agerande värnat om naturen och de människor som oförskyllt kommer att drabbas.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan som Mark- och miljööverdomstolen har att ta ställning till är om D B och P T är att betrakta som sakägare och haft rätt att överklaga länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen. Såvitt gäller de personer D B har förklarat att han företräder här har det inte framkommit att han även företrätt dessa vid mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har därmed inte haft skäl att undersöka om D B överklagat dit för någon annan

än för egen del. Huruvida dessa personer skulle ha haft rätt att överklaga till mark- och miljödomstolen omfattas således inte av Mark- och miljööverdomstolens prövning.

Överklagbara beslut får överklagas av den som beslutet angår, om avgörandet gått honom eller henne emot (16 kap. 12 § första stycket 1 miljöbalken). Av praxis framgår att rätten att överklaga tillkommer varje person som kan utsättas för en skada eller annan olägenhet genom den verksamhet som avses i en dom eller beslut, om risken för skada eller olägenhet rör ett av rättsordningen skyddat intresse och inte enbart är teoretisk eller helt obetydlig. Enskildas klagorätt har härigenom bedömts vara förenlig med Århuskonventionen. (Se ex NJA 2004 sid. 590 I och II, NJA 2012 sid. 921 och MÖD 2015:8).

Länsstyrelsen har i målet haft att ta ställning till ett slutligt villkor avseende hindersbelysning för de sex tillståndsgivna vindkraftverken på fastigheten X m.fl. i Åmåls kommun. Av utredningen framgår att D B och P T bor på ett avstånd om cirka 10 respektive 12 km från vindkraftparken. Ingen av dem har till stöd för sina överklaganden anfört att de skulle vara personligen berörda av vindkraftverkens hindersbelysning. Med hänsyn till avståndet till vindkraftparken kan D B och P T inte anses berörda på sådant sätt att de har haft rätt att klaga på länsstyrelsens beslut (jfr bl.a. MÖD 2008:29 och MÖD 2005:33). Inte heller kan de intressen D B åberopat avseende de personer han uppgett sig företräda här beaktas vid bedömningen av om han själv haft rätt att klaga på länsstyrelsens beslut. Vad han i övrigt anfört om enskildas klagorätt enligt Århuskonventionen medför ingen annan bedömning. Detta får till följd att mark- och miljödomstolen inte borde ha tagit upp D Bs och P Ts överklaganden till prövning i sak. Mark- och miljödomstolens dom ska därför upphävas och D Bs och P Ts överklaganden dit avvisas. Till följd härav står länsstyrelsens beslut den 4 juni 2014 fast.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Henrik Löf, tekniska rådet Bengt Jonsson, hovrättsrådet Vibeke Sylten och tf. hovrättsassessorn Charlotte Jansson, referent.

Föredragande har varit Lisa Forsberg.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-01-20
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2630-14

KLAGANDEN

1. D B

2. P T

MOTPARTER

1. Gothia Vind 10 AB

2. Länsstyrelsen i Västra Götalands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 4 juni 2014, i ärende nr 551-6958-2014, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd enligt miljöbalken för vindkraftsanläggning på fastigheterna X m.fl. i Åmåls kommun; nu fråga om slutliga villkor

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet på sådant sätt att det av miljöprövningsdelegationen till tillståndsbeslutet den 15 maj 2013 ärendenummer 551-25050-2011 tillagda villkoret 12 ges följande lydelse.

”Vindkraftverken ska förses med utrustning som möjliggör att hindersbelysningen bara tänds när ett flygplan eller en helikopter närmar sig verken. Utrustningen ska användas. För det fall dispens för sådan s.k. radarstyrd hindersbelysning inte kan ges ska vid mörker ljusstyrkan för hindersbelysningen ställas ned så mycket som

Dok.Id 277465

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

gällande bestämmelser medger. Synkronisering av blinkande ljus ska ske inom parken i enlighet med gällande bestämmelser om hindersbelysning.”

BAKGRUND**Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län**

avslutade den 4 juni 2014 prövotidsförfarandet enligt delegationens beslut den 15 maj 2013 och beslutade enligt 9 kap. miljöbalken att följande ytterligare slutligt villkor skulle gälla för verksamheten

12. Vid mörker ska ljusstyrkan för hindersbelysning kunna ställas ned så mycket som gällande bestämmelser medger. Synkronisering av blinkande ljus ska ske inom parken i enlighet med gällande bestämmelser.

YRKANDEN M.M.

P T och D B har yrkat i första hand att villkor 12 ska ändras på sådant sätt vindkraftverken ska vara försedda med radarstyrd hinders-belysning och i andra hand att ljusstyrkan för hindersbelysningen inte bara ska kunna ställas ned så mycket som gällande bestämmelser medger utan också att det ska finnas en skyldighet att ställa ned den. De har anfört bl.a. följande. Bolaget har i sin utredning angett att 1 430 personer kommer att bli störda av hindersbelysningen. Detta är i och för sig en mindre andel av det totala antalet invånare, men ändå ett stort antal. Alla invånare inom ett område har rätt att bli behandlade på samma sätt och ska inte åsidosättas på grund av att de tillhör en minoritet. Beslutet strider mot försiktighetsprincipen i artikel 191 fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt.

Länsstyrelsen har bestritt bifall till överklagandena och anfört bl.a. följande.

Nedsläckning

Hindersbelysning från vindkraftverk, som är rätt installerad och har ljusen nedställda, bedöms inte vara särskilt störande. Hindersbelysningen kommer förvisso att bli ett nytt inslag i området och kan enligt länsstyrelsens mening uppfattas som störande för den som vill uppleva ett mer orört område. Det är främst under natten som upplevelse av störning skulle kunna inträffa, men samtidigt är antalet personer som rör sig utomhus på natten begränsat. Om ljusen ställs ned och riktas enligt gällande bestämmelser så är ljusstyrkan från hindersbelysning vid bostad så svag att några skuggor inte bildas. Någon störning inomhus, i form av skuggbildning eller

att rummet känns upplyst, är inte troligt. Den beräknade kostnaden för installation av nedsläckning är cirka 4 miljoner kr och till det tillkommer en underhållskostnad på cirka 100 000 kr per år. Vid en avvägning om det är ekonomiskt rimligt att ställa krav på nedsläckning kommer länsstyrelsen fram till att kostnaden för åtgärden är allt för stor i förhållande till den eventuella störningsminskning som en sådan teknik skulle innebära. Den störning som kan tänkas uppstå är inte större än att den får accepteras och att ställa krav på nedsläckningsteknik är alltför långtgående. Mark- och miljödomstolen i Nacka har i dom den 17 december 2013 (mål M 4187-12) gjort en liknande bedömning avseende en vindkraftpark med 21 verk (6 verk á 150 m och 15 verk á 180 m).

Nedställning – reducering av ljusstyrka

Störningar från hindersbelysning är inte av den omfattning att det finns skäl till att ytterligare uttryckligen reglera hindersbelysningen än vad som görs i de villkor som miljöprövningsdelegationen fastställt. Denna utformning av villkor tillåter att ljusstyrkan inte alltid reduceras i den utsträckning som gällande lagstiftning om hindersbelysning medger. Det kan dock inte uteslutas att det senare finns skäl att ställa krav på att reducera ljusstyrkan, i det fall bolaget inte reducerat ljusstyrkan tidigare, eller inte reducerat tillräckligt mycket. Om verken från början är utrustade med teknik som gör det möjligt att reducera ljusstyrkan är det enkelt för bolaget att genomföra en nedställning om det senare visar sig behövas. Länsstyrelsen anser alltså inte att det finns skäl att ändra det villkor miljöprövningsdelegationen fastställt, men om mark- och miljödomstolen ändå anser att ett strängare krav på reducering av ljusstyrka är befogat föreslås följande villkor: ”Vid mörker ska ljusstyrkan för hindersbelysningen ställas ned i enlighet med gällande bestämmelser. Synkronisering av blinkande ljus ska ske inom parken i enlighet med gällande bestämmelser”.

Bolaget har beretts tillfälle att yttra sig över överklagandet och har hänvisat till den dokumentation som tidigare lämnats in av bolaget.

DOMSKÄL

Enligt 12 § föreskrifter om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:155) om markering av föremål som kan utgöra en fara för luftfarten ska ett vindkraftverk som inklusive rotorn i sitt högsta läge har en höjd som är högre än 150 meter över mark- eller vattenytan ska markeras med vit färg enligt 19 § och förses med högintensivt blinkande ljus.

Transportstyrelsen kan enligt 33 § samma föreskrifter medge undantag från dessa föreskrifter. Möjligheten till undantag från ovannämnd bestämmelse har i praxis utnyttjats vid tillåtlighetsprövning av vindkraftverk för att kunna förse vindkraftverk med ett system som innebär att hindersbelysningen bara tänds när ett flygplan eller helikopter närmar sig vindkraftverken.

Vid bedömningen av om vindkraftverk ska vara försedda med högintensivt blinkande ljus eller om möjligheten till undantag för radarstyrd hindersbelysning ska utnyttjas tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 3 § miljöbalken jämfört med 2 kap. 7 § miljöbalken. Enligt dessa bestämmelser ska, såvitt det inte kan anses orimligt, de skyddsåtgärder utföras, de begränsningar iakttas och de försiktighetsmått vidtas som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Mark- och miljööverdomstolen har i en dom den 27 augusti 2014 i mål M 9473-13 tagit ställning till villkor för hindersbelysning gällande en vindkraftpark om högst 198 meter höga vindkraftverk. Mark- och miljööverdomstolen instämde i domen i underinstansernas bedömning att vindkraftverken skulle förses med ett system som innebar att hindersbelysningen bara tändes när ett flygplan eller en helikopter närmade sig vindkraftverken. I underrättens dom har antecknats att bolaget uppgett att oavsett om endast åtta verk uppfördes var den beräknade kostnaden 10 miljoner kronor. Av domen framgick inte närmare hur många personer som skulle beröras av hindersbelysningen från vindkraftsparken.

I aktuellt fall är fråga om sex stycken vindkraftverk med en totalhöjd om 200 meter. Kostnaden för installation av hindarsbelysning beräknas till cirka 4 miljoner kronor med en tillkommande årlig underhållskostnad om cirka 100 000 kr. Av bolaget inhämtade uppgifter framgår att 1 430 personer kommer att beröras av hindarsbelysningen.

Mark- och miljödomstolen anser att kostnaden för installation av radarstyrd hindarsbelysning visserligen får anses hög. Sett i förhållande till kostnaden för hela vindkraftsetableringen blir dock kostnadsaspekten en annan. I såväl absoluta som relativa tal är också summan betydligt lägre än den kostnad som förelåg i den ovan refererade domen från Mark- och miljööverdomstolen.

I enlighet med Mark- och miljööverdomstolens bedömning i det ovan refererade fallet gör mark- och miljödomstolen bedömningen att kostnaden för en radarstyrd hindarsbelysning får anses rimlig i förhållande till den nytta som vinnas med åtgärden. Detta talar för att radarstyrd hindarsbelysning även i detta fall bör krävas genom villkor för hindarsbelysning.

Tillstånd till vindkraftsparken har redan lämnats i beslut den 15 maj 2013. För det fall en dispens från reglerna om hindarsbelysning enligt 12 § TSFS ovannämnda föreskrifter inte kan lämnas måste därför föreskrivas ett sekundärt villkor vid äventyr att vindkraftsparken annars inte kan tas i bruk/fortsätta nyttjas.

De kringboende har i sitt överklagande i andra hand yrkat att ett villkor meddelas med innehåll att ljusstyrkan för hindarsbelysningen inte bara ska kunna ställas ned så mycket som gällande bestämmelser medger utan också att det ska finnas en skyldighet att ställa ned den. Mark- och miljödomstolen delar de klagandes uppfattning om att ett andrahandsvillkor lämpligen kan utformas på detta sätt. Överklagandet ska alltså bifallas på sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 10 februari 2015.

Susanne Mörkås

Joen Morales

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Susanne Mörkås, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.